

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

Warszawa, dnia 28 lipca 2011 r.

DOLiS-035-2170/11

Pani

Jolanta Fedak

Minister Pracy i Polityki Społecznej

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

ul. Nowogrodzka 1/3/5

00-513 Warszawa

W Y S T Ą P I E N I E

Działając na podstawie art. 19a ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą o ochronie danych osobowych, stosownie do którego Generalnego Inspektor Ochrony Danych Osobowych może występować do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej albo o wydanie bądź zmianę aktów prawnych w sprawach dotyczących ochrony danych osobowych, zwracam się o rozważenie możliwości zainicjowania przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej prac legislacyjnych mających na celu unormowanie w przepisach rangi ustawowej zasad pozyskiwania oraz określenie zakresu danych osobowych przetwarzanych przy rekrutacji do żłobków dzieci w wieku do lat 3.

Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych docierają sygnały kierowane przez rodziców dzieci w wieku do lat 3 uczestniczących w procesie rekrutacji do żłobków dotyczące rozszerzania przez rady gmin zakresu danych osobowych rodziców (np. dane zawarte w kopii deklaracji podatkowej PIT, czy w zaświadczeniu o zarobkach), pozyskiwanych w toku tej

rekrutacji, w sposób nie wynikający wprost z przepisów ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych.

Nie ma wątpliwości, że samorząd terytorialny uczestniczy w sprawowaniu władzy publicznej przysługującej mu mocą powszechnie obowiązujących przepisów prawa. Istotną część zadań publicznych powierzonych tymi przepisami samorząd terytorialny wykonuje w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Bez wątpienia źródłem powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej na obszarze działania organów, które je ustanowiły, są również akty prawa miejscowego. Tym niemniej sama Konstytucja RP, przyjmując konstrukcję aktu prawa miejscowego, stanowi, że organy samorządu terytorialnego ustanawiają akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze działania tych organów **na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie**. Konstytucja również stanowi, że szczególny rodzaj danych, jakie stanowią dane osobowe, może być regulowany jedynie w szczególnym rodzaju aktu powszechnie obowiązującego jakim jest ustawa. Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być **ustanawiane tylko w ustawie** i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Nikt nie może być obowiązany inaczej niż **na podstawie ustawy** do ujawniania informacji dotyczących jego osoby, a zasady i tryb gromadzenia oraz udostępniania informacji określa również **ustawa**.

Aktami prawnymi, które w pierwszym rzędzie należy brać pod uwagę są: ustawa o ochronie danych osobowych oraz ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2011 r. Nr 45, poz. 235). Regulacja zawarta w ww. przepisach nie może być rozszerzana poza ramy ustawowe w drodze uchwały rady gminy, czy miasta (a i z takimi przypadkami mamy do czynienia).

Ustawa o ochronie danych osobowych dopuszcza przetwarzanie danych osobowych po spełnieniu jednej z przesłanek legalizujących dokonywanie jakichkolwiek operacji na danych osobowych, które określone zostały w art. 23 ust. 1 pkt 1 - pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych i/lub w art. 27 ust. 2 pkt 1 - pkt 10 ustawy o ochronie danych osobowych (w odniesieniu do danych szczególnie chronionych, o których mowa jest w art. 27 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych).

Danymi szczególnie chronionymi są dane ujawniające pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, przynależność wyznaniową, partyjną lub związkową, jak również dane o stanie zdrowia, kodzie genetycznym, nałogach lub życiu seksualnym oraz dane dotyczące skazań, orzeczeń o ukaraniu i mandatów karnych, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym (art. 27 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych).

Przetwarzanie danych osobowych jest dopuszczalne m. in. gdy jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa (art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych) i / lub przepis szczególny innej ustawy zezwala na przetwarzanie takich danych bez zgody osoby, której dane dotyczą, i stwarza pełne gwarancje ich ochrony (art. 27 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych) .

Niemniej jednak, aktualnie obowiązujące przepisy ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 nie regulują zasad rekrutacji dzieci do żłobków, w tym, nie określają katalogu danych

osobowych koniecznych dla realizacji celu rekrutacji. O ile zatem dla procesu rekrutacji za niezbędne uznawane są dane z dokumentów (tj. o których mowa na początku pisma, jak kopii deklaracji podatkowej PIT, czy też kopii zaświadczenia o zarobkach) dotyczące rodziców dzieci przyjmowanych do żłobków z dokumentów, to kwestię tę należy uregulować mocą przepisów powszechnie obowiązujących.

Ustanowienie odpowiednich przepisów prawa we wskazanym zakresie nie tylko wyeliminuje wątpliwości interpretacyjne, z którymi wielokrotnie spotyka się Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, ale przede wszystkim przyczyni się do ochrony praw osób, których dane dotyczą, co więcej zapobiegnie dalszej arbitralności i dobrowolności w rozstrzyganiu przez wskazane wcześniej podmioty w przedmiocie dokumentów niezbędnych w procesie rekrutacji do żłobków dzieci w wieku do lat 3.

Należy mieć przy tym na uwadze również fakt, iż ustawa o ochronie danych osobowych wymaga, aby dane osobowe były adekwatne w stosunku do celów, dla jakich są przetwarzane (art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych). Dane swym rodzajem i swą treścią nie powinny wykraczać poza potrzeby wynikające z celu ich przetwarzania. Administrator danych (pod którym to pojęciem - stosownie do art. 7 pkt 4 tej ustawy o ochronie danych osobowych - rozumie się organ, jednostkę organizacyjną, podmiot lub osobę, o których mowa w art. 3, decydujące o celach i środkach przetwarzania danych osobowych) może zatem przetwarzać jedynie takie dane, które są niezbędne do osiągnięcia zamierzonego celu. Biorąc pod uwagę zasadę adekwatności przetwarzania danych, jednostki samorządu terytorialnego przy rekrutacji do żłobków powinny pozyskiwać dane osobowe jedynie w zakresie niezbędnym do realizacji ustawowo określonego celu.

Ze swojej strony deklaruję chęć współpracy w tym zakresie, jako że organ do spraw ochrony danych osobowych zobligowany jest nie tylko do opiniowania projektów ustaw i rozporządzeń dotyczących ochrony danych osobowych (art. 12 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych), ale także do inicjowania i podejmowania przedsięwzięć w zakresie doskonalenia ochrony danych osobowych (art. 12 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych). Zasygnalizowany problem wydaje się natomiast ważki z punktu widzenia dbałości o legalność przetwarzania danych osobowych.

Jednocześnie, proszę Panią Minister o udzielenie odpowiedzi w przedmiotowej sprawie w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, albowiem art. 19a ust. 3 ustawy o ochronie danych osobowych stanowi, że podmiot, do którego zostało skierowane wystąpienie lub wnioski, o których mowa w ust. 1 i 2, jest obowiązany ustosunkować się do tego wystąpienia lub wniosku na piśmie w terminie 30 dni od daty jego otrzymania.

Informuję przy tym, iż treść niniejszego wystąpienia wraz z udzieloną odpowiedzią opublikowane będą na stronie internetowej Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych www.giodo.gov.pl.